

DANSK SOM 2. SPROG

GIDEONSKOLEN

Oversigt over undervisning og forhold til trinmål og slutmål

Oversigt over undervisningen i dansk som 2. sprog på Gideonskolen

Klassetrin	Materiale	Anden undervisning	Ministeriets del-mål og slut-mål
Alle, som har behov for det.		<p>På Gideonskolen undervises i dansk som 2. sprog på alle niveauer, hvor der er elever, som har brug for denne undervisning.</p> <p>Vi følger målsætningerne i ministeriets del- og slutmål.</p> <p>Vi har erfaring for, at en tidlig indsats er et godt grundlag for at komme videre.</p> <p>Vi gør rigtig meget ud af at præsentere eleverne for dansk kultur – bl.a. i form af traditionelle børnebøger, som det forventes, at etnisk danske elever kender til.</p> <p>Vi bruger megen tid på den fonetiske side af sproget, ligesom ordenes betydning har en fremtrædende plads i undervisningen.</p>	<p>Signalement af faget: Der undervises i dansk som andetsprog på 1. – 10. klassetrin.</p> <p>De centrale kundskabs- og færdighedsområder er:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kommunikative færdigheder • Sprog og sprogbrug • Viden om sprogtilegnelse og egen læring • Sprog, kultur og samfundsforhold. <p>I dansk som andetsprog skal de grundlæggende kundskaber og færdigheder i de fire områder udvikles som en helhed gennem hele skoleforløbet både i faget dansk som andetsprog, i de øvrige fag, og når dansk som andetsprog indgår i tværgående emner og problemstillinger.</p> <p>De centrale kundskabs- og færdighedsområder er grundlaget for tilrettelæggelsen, gennemførelsen og evalueringen af undervisningen, således at eleverne får mulighed for at</p> <ul style="list-style-type: none"> • anvende sproget i samspil med andre og som redskab for læring i og uden for skolen • anvende indsigt i det at lære dansk og herunder opnår bevidsthed om egen udvikling som bruger af to eller flere sprog • anvende viden om dansk sprog og kultur og

			<p>forstå samspillet med eget modersmål og egen kulturbaggrund, således at de kan deltage aktivt og ligeværdigt i skole, uddannelse og samfund.</p> <p>Formål for faget: Formålet med undervisningen i dansk som andetsprog er, at tosprogede elever på baggrund af deres sproglige og kulturelle forudsætninger tilegner sig færdigheder i at forstå og anvende talt og skrevet dansk. Undervisningen skal fremme elevernes lyst til at bruge dansk, og den skal udvikle deres bevidsthed om dansk kultur, sprog og sprogbrug samt om sprogtilegnelse.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Undervisningen skal fremme den enkelte elevs personlige og sproglige udvikling og forståelse af samspillet mellem dansk sprog og kultur og elevens modersmål og kulturbaggrund. Undervisningen skal herved bidrage til, at eleven udvikler forudsætningen for en aktiv og ligeværdig deltagelse i skole, uddannelse og samfund.</p>
--	--	--	--

Klassetrin	Materiale	Anden undervisning	Del-mål og slut-mål
			<p>Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at:</p> <p style="text-align: center;">Efter 2. klassetrin:</p> <p>Kommunikative færdigheder – Det talte sprog:</p> <ul style="list-style-type: none"> • forstå ord og vendinger knyttet til dagligdagen og emner i dansk og andre fag • lytte til lærerens oplæsning og fortælling, når den understøttes af illustrationer, og deltage i små rollespil og dramatiseringer af udvalgte fortællinger • deltage i samtaler om forskellige temaer, som klassen arbejder med • samtale om alderssvarende billedmedier • fortælle forståeligt om egne oplevelser og følelser og beskrive daglige gøremål knyttet til skole, hjem og fritid. <p><i>Efter 2 års undervisning for elever, der er ankommet til Danmark efter 2. klassetrin. Alder 11-18 år:</i></p> <p>Kommunikative færdigheder – Det talte sprog:</p> <ul style="list-style-type: none"> • forstå ord og vendinger knyttet til dagligdagen og emner i dansk og andre fag, når de er tilpasset elevernes alder og sproglige niveau • forstå talt dansk, når der tales direkte til eleven • indgå i enkle rollespil og dramatiseringer • deltage i samtaler om forskellige temaer, som klassen arbejder med

			<ul style="list-style-type: none"> • forstå og uddrage hovedindholdet af en kortere lyttetekst, evt. understøttet af illustrationer • følge med i lyd- og billedmedier om emner, der er centrale for eleverne, og gøre rede for hovedindholdet • fortælle forståeligt, evt. med accent, om egne oplevelser og følelser og beskrive daglige gøremål knyttet til skole, hjem og fritid. <p>Kommunikative færdigheder – Det skrevne sprog:</p> <ul style="list-style-type: none"> • udnytte billedstøtte i forbindelse med læsning • læse og forstå korte sprogligt enkle tekster, hvor indholdet er kendt • tegne, genfortælle eller dramatisere handlingen i en tekst • kende til børnelitteratur og eventyr fra forskellige kulturer • skrive enkle ord, udtryk og sætninger om nære og genkendelige emner som egen person, familien, skole og fritid • vide, at der er sammenhæng mellem tale og skrift • skrive de små og store trykbogstaver i håndskrift • skrive på computer <p><i>Efter 2 års undervisning for elever, der er ankommet til Danmark efter 2. klassetrin. Alder 11-18 år:</i></p> <p>Kommunikative færdigheder – Det skrevne sprog:</p> <ul style="list-style-type: none"> • udnytte bånd- og billedstøtte i forbindelse med læsning • læse og forstå korte sprogligt enkle tekster om kendte emner udvalgt efter eleverne alder og modenhed under hensyntagen til, om eleven var
--	--	--	--

			<p><i>alfabetiseret ved skolegangens begyndelse</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>genfortælle hovedindholdet i en enkel tekst</i> • <i>forholde sig til indholdet af litteratur svarende til alder og modenhed, når den bliver læst op</i> • <i>uddrage informationer af enkle tekster under hensyntagen til, om eleven var alfabetiseret ved skolegangens begyndelse</i> • <i>skrive korte sammenhængende tekster om vedkommende emner med hjælp</i> • <i>fastholde informationer og tanker, bl.a. ved hjælp af logbog</i> • <i>deltage i procesorienterede skriveforløb, herunder udveksle ideer gennem brainstorming, skrive første udkast og modtage respons</i> • <i>skrive de små og store trykbogstaver i håndskrift</i> • <i>skrive på computer</i> <p>Sprog og sprogbrug:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>udtrykke sig mundtligt på et forståeligt dansk</i> • <i>anvende og forstå et elementært ordforråd, så de sprogligt kan fungere i sociale sammenhænge med elever, der har dansk som modersmål</i> • <i>kende skriftegnenes navn, form og lyd og om muligt sammenligne dem med eget modersmål</i> • <i>fortælle, i hvilke situationer og med hvem de taler henholdsvis dansk og modersmålet</i> <p><i>Efter 2 års undervisning for elever, der er ankommet til Danmark efter 2. klassetrin. Alder 11-18 år:</i></p> <p><i>Sprog og sprogbrug:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>udtrykke sig mundtligt på et forståeligt dansk</i> • <i>anvende og forstå et elementært ordforråd, så de</i>
--	--	--	--

			<p><i>sprogligt kan fungere i sociale sammenhænge, hvor dansk er samtaleproget</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>anvende og forstå et elementært fagligt ordforråd, så de med nogen støtte kan følge en dansksproget undervisning</i> • <i>anvende substantiver, verber, adjektiver og pronominer nogenlunde hensigtsmæssigt</i> • <i>anvende dansk sætningsbygning nogenlunde hensigtsmæssigt</i> • <i>anvende elementære retstavningsregler</i> • <i>anvende punktum og andre tegn</i> • <i>kende til nogle sammenhænge mellem sprogbrug og kultur, herunder slægtskabsbetegnelser, tiltaleformer og madtraditioner, således at både dansk og modersmålet inddrages og sammenlignes</i> • <i>fortælle, i hvilke situationer og med hvem de taler henholdsvis dansk og modersmålet</i> <p>Viden om sprogtilegnelse og egen læring</p> <ul style="list-style-type: none"> • deltage i små samtaler om sprog, og hvordan man lærer sprog • anvende enkle kommunikationsstrategier på opfordring, bl.a. omskrivning, brug af overbegreber og synonymmer, mimik og kropssprog • spørge direkte eller ved indirekte appel gøre opmærksom på, at noget ikke er forstået • lytte med opmærksomhed til andres oplæsning eller fortælling • turde gætte på betydningen af ukendte ord og begreber • samtale om, hvad man bruger læsning og skrivning til
--	--	--	--

			<p>benytte billedordbøger som kommunikationsmiddel</p> <p>Efter 2 års undervisning for elever, der er ankommet til Danmark efter 2. klassetrin. Alder 11-18 år:</p> <p>Viden om sprogtilegnelse og egen læring</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>deltage i samtaler om sprogtilegnelse, først og fremmest at sprog kan læres både i og uden for skolen</i> • <i>anvende enkle kommunikationsstrategier på opfordring, først og fremmest omskrivning, brug af overbegreber og synonyme, mimik, kropssprog og direkte og indirekte appel</i> • <i>lytte koncentreret og erfare, at man ikke behøver at forstå hvert ord i en lyttetekst for at forstå hovedindholdet</i> • <i>gætte på betydningen af ukendte ord og vendinger i forbindelse med enkle billed-, lyd- og læsetekster</i> • <i>udnytte forforståelse til at læse og forstå hovedindholdet af en tekst</i> • <i>samtale med læreren om egen skriveudvikling på baggrund af egne tekster indsamlet over en periode</i> • <i>benytte billedordbøger og ordbøger mellem dansk og modersmålet, forudsat at læsefærdigheden beherskes på modersmålet</i> • <i>indgå i par- og gruppearbejde</i> <p>Sprog, kultur og samfundsforhold</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>samtale om dagliglivet i Danmark på baggrund af egne iagttagelser og erfaringer</i> • <i>kende til danske fortællinger, sange, rim og remser og sammenligne med tekster fra andre</i>
--	--	--	--

			<p>kulturelle traditioner</p> <ul style="list-style-type: none"> • samtale om sociale forhold i familie, skole og fritid ud fra lærerens oplæsning, fortælling og elevernes små rollespil <p><i>Efter 2 års undervisning for elever, der er ankommet til Danmark efter 2. klassetrin. Alder 11-18 år:</i></p> <p>Sprog, kultur og samfundsforhold</p> <ul style="list-style-type: none"> • samtale om emner fra dagliglivet og om sociale og kulturelle normer i Danmark ud fra egne og andres iagttagelser og erfaringer • forholde sig til kulturelle forskelle og ligheder, som de kommer til udtryk i tekster formidlet gennem oplæsning eller elektroniske medier • samtale om sociale forhold i familie, skole og fritid, som de kommer til udtryk i tekster formidlet gennem oplæsning eller elektroniske medier
--	--	--	--

Klassetrin	Materiale	Anden undervisning	Del-mål og slut-mål
4. – 6.		<p>Kristendomsundervisningen foretages af dansklæreren og følger ministeriets del- og slutmål.</p> <p>Desuden får eleverne ved morgensamlingerne fortalt bibelske historier og synger sange og salmer.</p> <p>Vi benytter os også af ressourcepersoner, som fortæller om deres tro og liv.</p>	<p>Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at:</p> <p>Efter 5. klassetrin eller efter 5 års undervisning for elever, der har startet deres skoleforløb i Danmark efter 2. klasse. Alder 11-18 år:</p> <p>Kommunikative færdigheder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • forstå hovedindholdet af talt dansk, som det bruges i undervisningen og i samtaler med dansktalende kammerater og voksne • bruge rollespil og improvisation til at sætte sig ind i andres situation, bl.a. som middel til konfliktløsning • deltage i par- og gruppediskussioner i forbindelse med undervisningen i dansk og andre fag • foretage interviews ved hjælp af båndoptager og efterfølgende uddrage hovedindholdet • følge med i lyd- og billedmedier og gøre rede for hovedindholdet eller detaljer, afhængigt af formålet • præsentere og fremlægge et emne, evt. ved hjælp af en planche eller gennem et rollespil • udtrykke sig forståeligt i fortælling, referat og diskussion <p>Kommunikative færdigheder – Det skrevne sprog:</p> <ul style="list-style-type: none"> • udnytte bånd- og billedstøtte i forbindelse med læsning

			<ul style="list-style-type: none"> • læse og forstå lettere, indholdsmæssigt alderssvarende danske og oversatte tekster inden for forskellige genrer • genfortælle og diskutere hovedindholdet af læste tekster inden for forskellige genrer • diskutere alderssvarende teksters univers på baggrund af forforståelse • uddrage enkle informationer fra forskellige informationskilder • skrive sammenhængende faglige og ikke-faglige tekster på grundlag af et kendt indhold • fastholde informationer og tanker, bl.a. ved hjælp af logbog • deltage i procesorienterede skriveforløb, herunder udveksle ideer gennem brainstorming, skrive første udkast, læse egne tekster op og modtage mundtlig og eventuel skriftlig respons • anvende tekstbehandling ved skrivning af tekster <p>Sprog og sprogbrug:</p> <ul style="list-style-type: none"> • udtrykke sig mundtligt på et flydende og forståeligt sprog, der er hensigtsmæssigt afpasset efter situation og samtalepartnere • kende og forklare betydningen af almindeligt forekommende ord, der anvendes i sociale sammenhænge og i skolens fag • bruge substantiver, verber, adjektiver og pronominer nogenlunde hensigtsmæssigt • anvende dansk sætningsbygning nogenlunde hensigtsmæssigt og kende regler for sammensætninger • kende og bruge normer for skriftsprog i dagligdags breve, e-mails og beskeder
--	--	--	--

			<ul style="list-style-type: none"> • anvende normer for retstavning forholdsvist sikkert • beherske brug af punktum og kende til regler for kommatering • kende til sammenhænge mellem sprogbrug og kultur, bl.a. slægtskabsbetegnelser, tiltaleformer og madtraditioner • skifte hensigtsmæssigt mellem egne sprog, afpasset efter situation, samtalepartnere og formål med kommunikationen <p>Viden om sprogtilegnelse og egen læring</p> <ul style="list-style-type: none"> • udnytte forskellige måder at lære dansk på • anvende kommunikationsstrategier i forskellige situationer • vælge lyttemåde i forhold til en given situation, herunder lytte efter nøgleord for at forstå et hovedindhold eller lytte efter væsentlige detaljer • gætte kvalificeret for at forstå betydningen af ukendte ord og vendinger i billed-, lyd- og læsetekster, idet såvel kontekst som almen viden inddrages • læse med forskellige formål og kende til forskellige læseteknikker såsom fokuseret læsning og skimming • erfare, at skrivning er en proces bestående af forskellige delprocesser og drage nytte af samtaler om de forskellige faser • benytte lettilgængelige ordbøger, håndbøger og elektroniske hjælpemidler • indgå i par- og gruppearbejde <p>Sprog, kultur og samfundsforhold</p> <ul style="list-style-type: none"> • samtale om emner fra dagliglivet og om sociale
--	--	--	---

			<p>og kulturelle normer i Danmark ud fra egne og andres iagttagelser og erfaringer</p> <ul style="list-style-type: none"> • diskutere kulturelle forskelle og ligheder inden for forskellige teksttyper • diskutere væsentlige træk af børns og unges vilkår i skole og uddannelse
--	--	--	---

Klassetrin	Materiale	Anden undervisning	Del-mål og slut-mål
			<p>Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at:</p> <p>Efter 7. klassetrin eller efter 7 års undervisning for elever, der har startet deres skoleforløb i Danmark efter 2. klasse. Alder 13-18 år:</p> <p>Kommunikative færdigheder – Det talte sprog:</p> <ul style="list-style-type: none"> • forstå hovedindholdet af talt dansk, som det bruges i naturlig tale og i elektroniske medier, i og uden for skolen • forholde sig til, at stemme og kropssprog kan variere alt efter situation og samtalepartner • deltage i par- og gruppediskussioner og turde give sin mening til kende i klassen • foretage interviews ved hjælp af båndoptager og efterfølgende uddrage hovedindhold og væsentlige detaljer • forstå og diskutere en film eller lignende og gøre rede for hovedindhold eller detaljer, afhængigt af formålet • præsentere og fremlægge et emne, bl.a. ved hjælp af en planche eller gennem et rollespil • udtrykke sig forståeligt og sammenhængende i fortælling, referat og diskussion <p>Kommunikative færdigheder – Det skrevne sprog</p> <ul style="list-style-type: none"> • læse forstå indholdsmæssigt alderssvarende danske og oversatte tekster, evt. i bearbejdede udgaver inden forskellige genrer

			<ul style="list-style-type: none"> • genfortælle og diskutere hovedindholdet af læste tekster inden for forskellige genrer • forstå, at tekster og andre udtryksformer kan afspejle forskellige tiders og kulturers holdninger og værdier og drage sammenligninger med egne værdier • finde udtryk for værdier og livsfortolkninger i tekster og forholde sig til tekster ud fra umiddelbar oplevelse og begyndende analytisk forståelse • søge og uddrage informationer af forskellige informationskilder ved hjælp af forskellige læsemåder, især oversigtslæse, punktlæse og nærlæse • skrive sammenhængende faglige og ikke-faglige tekster i en disponeret form på grundlag af et kendt indhold • bruge logbog som middel til at fastholde informationer og tanker, til brug for kommunikation og som redskab i forbindelse med gruppearbejde • deltage i procesorienterede skriveforløb, herunder udveksle ideer gennem brainstorming, skrive første udkast, modtage og give respons • anvende tekstbehandling ved skrivning, redigering og layout af tekster <p>Sprog og sprogbrug</p> <ul style="list-style-type: none"> • bruge sproget relevant mundtligt og skriftligt i overensstemmelse med gængse normer i Danmark og inden for emner, der er centrale for eleverne • forklare betydningen af almindeligt forekommende ord, der anvendes i sociale
--	--	--	---

			<p>sammenhænge og i skolens fag</p> <ul style="list-style-type: none"> • bruge substantiver, verber, adjektiver og pronominer nogenlunde hensigtsmæssigt • anvende dansk sætningsopbygning og kende regler herfor • forstå de sproglige virkemidler i teksters opbygning i almindeligt forekommende teksttyper • anvende normer for retstavning • beherske brug af punktum og anvende regler for kommatering • kende nogle vigtige forskelle mellem sprogbrug i eget modersmål og dansk • skifte hensigtsmæssigt mellem egne sprog, afpasset efter situation, samtalepartnere og formål med kommunikationen <p>Viden om sprogtilegnelse og egen læring</p> <ul style="list-style-type: none"> • udnytte forskellige måder at lære dansk på • anvende og diskutere, hvilke kommunikationsstrategier der er hensigtsmæssige i forskellige situationer • vælge lyttemåde i forhold til en given situation, herunder lytte efter nøgleord for at forså et hovedindhold og lytte efter væsentlige detaljer • diskutere, hvad der er væsentlig og mindre væsentlig information i fagtekster og gætte kvalificeret, bl.a. ved hjælp af nøgleord og overskrifter • læse med forskellige formål og kende til forskellige læseteknikker • diskutere skriveprocessens forskellige faser med udgangspunkt i egne tekster
--	--	--	--

			<ul style="list-style-type: none"> • benytte lettilgængelige ordbøger, håndbøger og elektroniske hjælpemidler • samtale om forskellige måder at organisere arbejdet på og vælge arbejdsform i forhold til en stillet opgave <p>Sprog, kultur og samfundsforhold</p> <ul style="list-style-type: none"> • kende til kulturelle forskelle og ligheder inden for forskellige emner • samtale om ungdomskulturer i Danmark, bl.a. med udgangspunkt i blade, film, tv og musikteksler • diskutere samfundsforhold og levevilkår i Danmark på baggrund af arbejdet med tekster i bred forstand
--	--	--	---

Klassetrin	Materiale	Anden undervisning	Del-mål og slut-mål
			<p>Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at:</p> <p style="text-align: center;">Efter 9. klassetrin:</p> <p>Kommunikative færdigheder – Det talte sprog:</p> <ul style="list-style-type: none"> • forstå talt dansk såvel i naturlig tale som via elektroniske medier • afkode og tilpasse stemme og kropssprog i forhold til forskellige situationer og samtalepartnere • indlede, opretholde og slutte en samtale på baggrund af principper for samtale • forstå og diskutere indholdet i lyd- og billedmedier • fremlægge fagligt stof for andre og modtage konstruktiv tilbagemelding • udtrykke sig forståeligt og sammenhængende om fantasi, følelser, tanker og viden i forbindelse med samtaler, debatter og fremlæggelser <p>Kommunikative færdigheder – Det skrevne sprog:</p> <ul style="list-style-type: none"> • læse og forstå skrevne tekster inden for mange genrer, idet læseform og læsehastighed afpasses efter tekst og formål • reflektere over tekster inden for forskellige genrer og diskutere og problematisere indholdet • forstå, hvordan litteratur kan formidle livserfaring, kundskab og forestillinger, som kan

			<p>kaste lys over eget og andres liv</p> <ul style="list-style-type: none"> • finde udtryk for værdier og livsfortolkninger i tekster og forholde sig til tekster ud fra umiddelbar oplevelse og analytisk forståelse • uddrage informationer af forskellige informationskilder med hensigtsmæssige søgemetoder og læseteknikker • skrive klare, detaljerede tekster, der udtrykker oplevelse, følelser og viden i en sammenhængende og disponeret form, der passer til situationen • bruge logbog som middel til at fastholde informationer og tanker, til kommunikation og som redskab i forbindelse med gruppe- og projektarbejde • indsamle stof og disponerer et indhold samt styre skriveprocessen fra idé til færdig tekst, alene og sammen med andre • anvende tekstbehandling ved skrivning, redigering og layout af tekster <p>Sprog og sprogbrug:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bruge sproget mundtligt og skriftligt relevant i en række forskellige genrer i overensstemmelse med gængse normer i Danmark • gøre rede for elementære mundtlige og skriftlige sprogbrugsnormer • anvende et nogenlunde præcist ordforråd og forklare ordenes betydning • bruge substantiver, verber, adjektiver og pronominer hensigtsmæssigt • kende væsentlige træk ved dansk sætningsbygning og regler for orddannelse, herunder sammensætning og afledning
--	--	--	---

			<ul style="list-style-type: none"> • forholde sig til teksters opbygning og skabe sammenhæng i egne tekster • anvende normer for retstavning • beherske brug af punktum og anvende væsentlige regler for den øvrige tegnsætning • gøre rede for nogle vigtige forskelligheder mellem sprogbrug i eget modersmål og dansk • veksle bevidst og hensigtsmæssigt mellem egne sprog og gøre rede for egne kodeskift • kende til forhold vedrørende tosproget udvikling og forholdet mellem flertalssprog og mindretalssprog <p>Viden om sprogtilegnelse og egen læring:</p> <ul style="list-style-type: none"> • reflektere over egen tosproglige udvikling og over, hvordan de bedst videreudvikler sprogene • diskutere anvendelse af kommunikationsstrategier og bruge dem hensigtsmæssigt • vælge lyttemåde i forhold til en given situation og vurdere en samtales karakter på grundlag af sproglige og ikke-sproglige udtryk, herunder forholde sig til, hvornår en hyggelig samtale udvikler sig til et skænderi • gøre rede for, i hvilke situationer det er svært at lytte til og forstå dansk og diskutere, hvad man kan gøre for at arbejde med egne lyttefærdigheder • forudsige teksters indhold, bl.a. ud fra overskrifter og kontekst og gætte kvalificeret for at forstå betydningen af ukendte ord og vendinger i billed-, lyd- og læsetekster • samtale om, hvad de bruger læsning til, og hvordan de kan arbejde med at udvikle gode læsefærdigheder og læsestrategier
--	--	--	---

			<ul style="list-style-type: none"> • anvende og udnytte viden om skriveprocessens faser og diskutere, hvad de kan gøre for at videreudvikle deres skrivefærdigheder • bruge opslagsbøger, bibliotek og elektroniske hjælpemidler • vælge arbejdsform i forhold til den foreliggende aktivitet eller opgave, herunder arbejde projektorienteret <p>Sprog, kultur og samfundsforhold</p> <ul style="list-style-type: none"> • diskutere emner inden for moral, etik, tro og værdier, herunder ligestilling ud fra egne og andres iagttagelser og erfaringer • perspektivere tekster på dansk til egen kulturel baggrund • forstå væsentlige træk af de demokratiske processer i Danmark på grundlag af arbejdet med tekster i bred forstand
			<p>Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at:</p> <p style="text-align: center;">Efter 10. klassetrin:</p> <p>Kommunikative færdigheder – Det talte sprog:</p> <ul style="list-style-type: none"> • forstå talt dansk om kendte og ukendte emner såvel i dagliglivet som i uddannelsessituationer, også under vanskelige aflytningsforhold • afkode og tilpasse stemme og kropssprog i forhold til situationen og diskutere betydningen

			<p>af sproglige og ikke-sproglige virkemidler</p> <ul style="list-style-type: none"> • indlede, opretholde og slutte en samtale på baggrund af principper for samtale • forstå og diskutere indholdet i lyd- og billedmedier og være opmærksom på forskellige regionale og sociale varianter • fremlægge fagligt stof for andre og modtage konstruktiv tilbagemelding • udtrykke sig forståeligt og sammenhængende om fantasi, følelser, tanker og viden i forbindelse med samtaler, debatter og fremlæggelser <p>Kommunikative færdigheder – Det skrevne sprog:</p> <ul style="list-style-type: none"> • læse og forstå skrevne tekster inden for mange genrer, idet læseform og læsehastighed afpasses efter tekst og formål • reflektere over tekster inden for forskellige genrer og diskutere om problematisere indholdet • forstå, hvordan litteratur kan formidle livserfaring, kundskab og forestillinger, som kan kaste lys over eget og andres liv • finde udtryk for værdier og livsfortolkninger i tekster og forholde sig til tekster ud fra umiddelbar oplevelse og analytisk forståelse • uddrage informationer af forskellige informationskilder med hensigtsmæssige søgemetoder og læseteknikker • skrive klare, detaljerede tekster, der udtrykker oplevelse, følelser og viden i en sammenhængende og disponeret form, der passer til situationen • bruge logbog som middel til at fastholde informationer og tanker, til kommunikation og
--	--	--	--

			<p>som redskab i forbindelse med gruppe- og projektarbejde</p> <ul style="list-style-type: none"> • indsamle stof og disponere et indhold samt styre skriveprocessen fra idé til færdig tekst, alene og sammen med andre • anvende tekstbehandling ved skrivning, redigering og layout af tekster <p>Sprog og sprogbrug:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bruge sproget mundtligt og skriftligt relevant i en række forskellige genrer i overensstemmelse med gængse normer i Danmark • gøre rede for elementære mundtlige og skriftlige sprogbrugsnormer • anvende et relativt præcist og nuanceret ordforråd inden for almene og faglige emneområder • forholde sig til centrale grammatiske forhold, når fokus er på den sproglige præcision i såvel mundtlige som skriftlige sammenhænge inden for kendte områder • forholde sig til formel sproglig korrekthed i egne og andres tekster • forstå og gøre rede for teksters opbygning og sammenbinding i gængse teksttyper • anvende normer for retstavning • beherske brug af punktum og anvende væsentlige regler for den øvrige tegnsætning • kende forskelle på sprogbrugsnormer og sprogstruktur mellem dansk og eget modersmål og forholde sig bevidst hertil • veksle bevidst og hensigtsmæssige mellem egne sprog, diskutere gene kodeskrift og forstå betydningen af andres • diskutere forskelle mellem etsproget og tosproget
--	--	--	---

			<p>udvikling</p> <p>Viden om sprogtilegnelse og egen læring:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vurdere egne færdigheder i at anvende dansk mundtligt og skriftligt og diskutere, hvad man kan gøre for at blive en bedre sprogbruger • diskutere anvendelse af kommunikationsstrategier og bruge dem hensigtsmæssigt • vælge lyttemåde i forhold til en given situation og vurdere en samtale karakter • udtrykke sig om, i hvilke situationer det er svært at lytte til og forstå dansk og diskutere, hvad man kan gøre for at arbejde med egne lyttefærdigheder • anvende hensigtsmæssige læsestrategier i forhold til både det talte og skrevne sprog • vælge læsemåde og anvende læsestrategier i forhold til teksttype og situation • anvende og udnytte viden om skriveprocessens faser • bruge opslagsbøger, bibliotek og elektroniske hjælpemidler • vælge arbejdsform i forhold til den foreliggende aktivitet eller opgave <p>Sprog, kultur og samfundsforhold</p> <ul style="list-style-type: none"> • diskutere emner inden for moral, etik, tro og værdier, herunder ligestilling ud fra egne og andres iagttagelser og erfaringer • perspektivere tekster på dansk til egen kulturel baggrund • forstå væsentlige træk af de demokratiske processer i Danmark på grundlag af arbejdet med tekster i bred forstand
--	--	--	--